

Pere Sans Jordà, dominic, sant i màrtir d'Ascó i català universal (II)

ANTONI MONNER
Crònista de Gandesa

Crònica

Segona entrega. El papa Benedicte XIV el proclamà màrtir i anuncià l'apertura del procés canònic de beatificació, que durà anys d'estudis i reunions. A la població riberenca existeix un profund amor per ell i se'l recorda amb entusiasme

Amb la senzillesa habitual del Dr. Serrano, en el moment de la presentació, va exposar les dificultats que van tenir els dominics i en especial fra Pere Sans Jordà, per introduir els nous ritus que contrastaven amb les pràctiques del taoisme i del confucionisme xinès. Fra Pere és qui va incidir en l'evangelització dels nadius seguint les regles teològiques establertes. També que el Vaticà no ho tenia massa clar per les dificultats que els xinesos tenen per articular la pronúncia del llatí. I a més va agrair a Mn. Tomàs Biarnés haver-li recomanat escriure la bibliografia i haver-lo acompanyat amb el pare Miguel Àngel San Román, O. P. al viatge l'any 2007 a Fujian visitant els districtes on Pere Sans exercí el seu ministeri des del 1715, els de Fu'an i de Zhangzhou i el que fou executat a la ciutat de Fuzhou, l'any 1747. Va explicar que durant el viatge es van prendre totes les precaucions per no cridar l'atenció de les autoritats i els guies xinesos que els guiaren no desitjaren ser nomenats, per evitar represàlies.

El projecte es plantejava des d'una perspectiva merament biogràfica però amb el transcurs de l'estudi va endinsar-se en la història de l'Església a la Xina i llurs arrels culturals, les conversions massives aconseguides per Pere Sans i la continuïtat de les comunitats practicants en contrast amb els cristians oficialistes controlats pel règim. Per tant, en els estudis ha estat inevitable referir-se a l'origen i l'evolució de l'obra dominica fins als nostres dies. I ha finalitzat ressaltant l'agraïment a la Dra. Beatriz Xi-anhong Qu per la traducció dels documents del xinès al castellà i l'esclariment d'expressions lingüístiques del fujianès.

La història del Sant, des del seu naixement, fins a Lleida, ja els he ressenyat en l'anterior reportatge. És a la capital del Segre on coneix al seu amic amb qui va cursar estudis i a la Xina. Mn. Tomàs Biarnés havia estudiat al centre universitari dels Reials Col·legis dels Dominics de Tortosa, on va rebre el grau de batxiller en les disciplines d'Arts i Teologia i el grau su-

Presentació del llibre sobre
Pere Màrtir Sans a Ascó.
FOTO: MIQUEL BIARNÉS

perior del Doctorat en Teologia. Per tant, l'oncle de Pere Sans indicà que estudiés al convent dominic del Rosari de Lleida, malgrat que en principi hauria preferit que professés al clero secular. Als 17 anys va entrar al convent i allí va canviar el nom de pila pel que és conegut, fra Pere Màrtir. L'any següent va prestar els vots simples de la congregació, accedint així al darrer grau menor del sacerdoci i estudiant de Filosofia i Teologia.

Als 24 anys, fra Pere M. Sans, rebé l'ordenació sacerdotal l'any 1704 del bisbe de la Seu d'Urgell com a titular de la Diòcesi on pertany Tremp. L'any següent es va assentar novament a Lleida on es va trobar amb Pau Matheu, amic seu des de la infància, i que l'acompanyaria a la Xina. I altres companys amb qui manté més relació: un cosí seu d'Ascó, Joan Baptista Borrell i Anastasi Vaquer, de Sarroca. A Lleida estant sofreix juntament amb els habitants de la plaça els efectes de la guerra de Successió i l'assetjament que va durar dos mesos servint els convents i les esglésies lleidatanes

Després de diferents judicis se'l condemna a ser decapitat el dia 26 de maig del 1747, exclamant: «Me'n vaig al cel en aquest instant»

com a hospitals dels malalts i dels ferits. El mateix Pere els anava a buscar a la trinxera i se'ls enduia al convent per guarir-los.

El 13 d'octubre del 1707, van entrar les tropes borbòniques i els assaltants van matar molts refugiat i algun dels frares. Els conllictes i les esglésies foren saquejades i el convent del Rosari arrasat. Llavors s'instal·là a Saragossa practicant les regles més estrictes, on decidí incorporar-se com a missioner, segons relata Francesc Serrano, el seu primer biògraf. Acompanyat per l'amic Pau Ma-

theu viatjaria a Filipines i posteriorment a la Xina. Durant la seva estada a l'illa, van aprendre el xinès cuidant malalts.

El Pare Sans, acompanyat per Matheu, arribaren a Fu'an a finals del 1715. Al Pare Sans, el 1723 se li atorgà el càrrec de vicari provincial i exercí el càrrec durant 8 anys a la província de Fujian. L'any 1728 el papa Benedicte XIII el nomena bisbe de Mauricastro, estant refugiat a Longhai i de camí a l'exili a Canton, encara que no rep les ordres pontificies fins a l'any 1730 per les contínues persecucions que estan sotmesos els catòlics i els missioners.

El 1732, en morir fra Magí Ventallol, vicari general de la Xina encara que mai va ser acceptat per les autoritats del país, li concedeix al bisbe Sans en Vicariat Apostòlic de Fujian i l'Administració Apostòlica de les províncies de Zhjiang i Jiangxi. A Fujian, ciutat comercial i lligada amb Filipines, en principi foren receptius amb els missioners. Predicaven pels carrers i les places però per evitar altercats amb les autoritats traslladen l'evangelització a cases o peti-

tes esglésies on vivien diferents religiosos, i, fins i tot, a cases particulars. A vegades els predicadors usen expressions budistes per facilitar la comprensió, la devoció o l'assistència espiritual als malalts i als ancians. I això facilita que la conversió sigui massiva primer amb el cap de casa, després amb la família i posteriorment amb amplis sectors de la societat. El bisbe Sans va elaborar «Compendio del Catecismo», la primera part dedicada a la Teologia Dogmàtica i definí el baptisme per servir a Déu i aconseguir la salvació de l'ànima. Durant aquest període van ser formats com a sacerdots nadius joves conversos.

Davant de l'envergadura de conversions, les autoritats van perseguir els conversos i sobretot als predicadors. Un xinès pot ser seguidor de Buda, de Confuci o de Lao Tze però mai del cristianisme, que és considerava com una secta secreta que lluitava contra l'imperi. Per això son perseguits. El bisbe Sans és perseguit i estigué a punt de detenir-lo però els fidels l'amagaren i el virrei els castigà. Malgrat això les missions segueixen progressant i també les persecucions. L'any 1746 busquen a Sans a Muyang on estava amagat a la casa d'un creient i d'un domini se'n va a un altre mentre els soldats torturen els encobridors. El troben malalt, herniat, fatigat, sense menjar i escopint sang per la boca i és detingut als 66 anys. Juntament amb ell són jutjats altres eclesiàstics, monges i conversos i a Sans, el virrei el defineix com a «fill del diable». Després de diferents judicis se'l condemna a ser decapitat el dia 26 de maig del 1747, exclamant: «Me'n vaig al cel en aquest instant».

El papa Benedicte XIV el proclamà màrtir i anuncià l'apertura del procés canònic de beatificació, que durà anys d'estudis, reunions, testimonis i a la fi es promulgà el 18 d'abril del 1893 i es preveu la solemne beatificació per al 14 de maig. I la canonització del beat es celebrà el dia 1 d'octubre de l'any 2000. A la població d'Ascó existeix un profund amor pel seu sant i màrtir, i se'l recorda amb entusiasme.